

МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
Министерство образования и науки Республики Бурятия
МКУ Управление образования МО "Джидинский район"
МБОУ "Верхне-Ичетуйская СОШ"

РАССМОТРЕНО

МО учителей начальных
классов

Сахияева Б.Ц
приказ №1 от «30»08.2024 г.

Доржиева С.
приказ №5 от «31»08.2024

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

учебного предмета «Литературна уншалга»

для обучающихся 1-4 классов

улус Дэдэ-Ичетуй 2024

Тайлбари бэшэг.

2 классай буряад литература үзэхэ тобшо тайлбари иимэ журамшуулхан баримта бэшэгүүд дээрэ үндэһэлнэ:

1. Российского Закона «Об образовании» №273 от 29.12.2012г
2. Государственного образовательного стандарта начального общего образования (приказ Министерства образования и науки Российской Федерации «Об утверждении ФГОС НОО от 06.10.2009 г. №373 (в редакции приказов от 29.12.2014г. №1643)
3. Федерального перечня учебников, рекомендованных и допущенных МОН РФ к использованию в образовательных учреждениях на 2021--2022 уч. год, утвержденного приказом Министерства образования и науки Российской Федерации №254 от 20.05.2020г
4. Содномов С.Ц. Методическа дурадхалнууд: Литературна уншалга. 2 – дохи класс. - Улаан-Үдэ: «Бэлиг» хэблэл, 2019 он
5. Рабочей. программы авторского курса – Литературна уншалга: 2 класс: учебник /С. Ц. Содномов, С.В. Раданжапова, У-Удэ, «Бэлиг», 2019 год
6. ООП НОО по МБОУ «Верхне-Ичетуйская СОШ имени М.Д.Цаганова»
7. Учебного плана МБОУ «Верхне-Ичетуйская СОШ имени М.Д.Цаганова»
8. Положения о рабочей программе МБОУ «Верхне-Ичетуйская СОШ им. М.Д. Цаганова»

Дээдэ - Ушоотэйн М.Д. Цагановай нэрэмжэтэ дунда хургуулийн тусэбэй ёһоор буряад хэлэндэ неделиин 2 час угтэнэ, жэлдэ 68 хэшээл болоно

Буряад литература хургуулида гол шухала предметүүдэйн нэгэн болоно. Юундэб гэхэдэ:

1) хургуулида хурагшадые арадай ниитын байдалда аргагүй ехэ үүргэ дүүргэдэг хэлэндэ (аман болон бэшэмэл хэлэндэ) хургана;

2) хурагшад өөрынгөө түрэлхи хэлэн дээрэ арадайнгаа ниитын байдалтай, ажахытай, байгаалитай танилсана гээшэ. Түрэлхи хэлэн хурагшадай бэшэ предметүүдые үзэхэдэнь үндэһэ хууринь боложо үгэнэ. Тиимэһээ түрэлхи хэлээ һайн мэдэһэн хурагша ород, хари хэлэнүүдые бэлээр, гүнзэгыгөөр ойлгодог, шудалдаг гээшэ;

3) түрэлхи хэлэ үзэхэдөө хурагшадай ухаан бодол хүгжэдэг. Өөрынгөө түрэлхи хэлэнэй онсо илгаануудые бэшэ хэлэнүүдтэй (илангаяа ород хэлэтэй) сасуулна, онсо илгаануудыень илгаруулна. Иигэжэ хурагшадай ухаан бодол саашадаа хүгжэнэ гээшэ;

4) түрэлхи хэлэн хурагшадаа хүмүүжүүлхэ гол зэмсэгынь болоно; тэдэнэр өөрынгөө түрэлхи хэлэн дээрэ буряад арадайнгаа түүхэ, уг гарбал, соёл, ёһо заншалнуудтай танилсажа, дуратай болоно, сэгнэжэ хурана. Энэ хэрэгтэ аргагүй ехэ үүргэ түрэлхи хэлэн дүүргэнэ гээшэ. Дээдэ- Ушоотэйн М.Д. Цагановай нэрэмжэтэ дунда хургуулийн тусэбэй ёһоор буряад хэлэндэ неделиин 2 час угтэнэ, жэлдэ 68 хэшээл болоно.

Хэшээлдээ «**Литературна уншалга**»: Үндэһэн буряад хургуулийн 2-дохи класста уншаха ном баригдана. Авторнууд: Содномов С.Ц., Раданжапова С.В.. 2-дохи класс.- Улаан – Үдэ, «Бэлиг» хэблэл, 2019 он; Буряад Республикын Хуралсалай болон эрдэм ухаанай министерство баталһан.

Эхин хургуулида буряад хэлэ заалгын гол зорилгонь хадаа хурагшадые литературна хэлэнэй нормодо, аман болон бэшэгэй хэлэндэ үргэнөөр, мүн зүбөөр хурагшадаа хэлүүлжэ хургалга болоно.

Буряад литератураар шадабари (предметные результаты):

- уран зохёолнуудые хадуужа абаха, уран гоёор уншажа, удхыень хоорэжэ шадаха болгохо

- уран зохёолнуудыг сэдхэлээрээ мэдэрхэ, ойлгохо
- бээ даагаад уншаха шадабари олгуулха
- литературна мэдэсэ олгуулха

Үхибүүнэй өөрын хүгжэлтын дүүнгүүд (личностные результаты):

- өөрынгөө сэдхэлэй байдал түрэл хэлэн дээрээ хэлэхэ;
- оршон тойронхи байгаалиин, тиихэдэ хажуудахи хүнүүдэйнгээ байдал ойлгохо, тэдэндэ өөрынгөө хандаса, хүнүүдыг дэмжэһэнээ, тэдэндэ туһалһанаа түрэл хэлэн дээрээ харуулха;
- өөрынгөө хэлэ уран, баян, тодо, сэлбэр болгохоёо оролдохо;
- тоонтодоо, түрэл орондоо дуратай байһанаа, өөрынгөө хандаса харуулха;
- уншаха, харилсаха дуратай байха;
- бэшэхэ шадабаритай байха, буулгажа бэшэхэ, шагнажа абаад бэшэхэ, өөрөө зохёон бэшэхэ;
- өөрынгөө сэдхэлэй байдал тухай, тиихэдэ үзэһэн юумэнууд тухайгаа бэшэжэ (эссе жанрын түхэлөөр) харуулха;
- түрэл хэлээ шудалха эрмэлзэлтэй байха;
- өөрынгөө хэһэн ажал сэгнэжэ шадаха.

Бээ гуримшуулаад ябаха шадабари (регулятивные УУД):

- өөрөө хэшээлэй тема хэлэхэ, зорилгыень табиха;
- багшатаа сугтаа һуралсалай проблемнэ асуудал яаж шийдхэхэ тухайгаа хөөрэлдэн, тусхай түсэб табиха;
- өөрынгөө хэжэ байһан үйлэнүүдыг түсэбэй, алгоритмын үйлэнүүдтэй тааруулха, зэргэсуулхэ, тиин өөрынгөө ажаябуулга шалгаха, сэгнэхэ, зүб болгохо;
- өөрынгөө, ондоо хүнүүдэй, классайнгаа ажал тусхай критеринүүдээр шалгаха, хэр зэргэ шадабаритай болобобиб гэжэ элирүүлжэ һураха, критеринүүдыг зохёохо;

Оршон тойрониин шудалха шадабари (познавательные УУД):

- текстээр дамжуулагдаһан мэдээсэлнүүдэй янза (виды информации) ойлгохо; юун тухай хэлэгдэнэб, удхань амар бэ, идеянь ямар бэ?
- олон ондоо янзын уншалга хэрэглэхэ;
- ондо ондоо түхэлтэй текстнууд (текст, схема, таблица, зураг) сооһоо өөртөө мэдээсэл олохо;
- үгөөр хэлэгдэһэн ойлгосо схемэ, таблица, модель болгохо, тиин һөөргэнь модель соо харуулаатай ойлгосо үгөөр хэлэхэ;
- анализ, синтез хэхэ;
- шалтагаан хойшолон хоёрой хоорондохи холбоо харуулха, тодоруулан зохёон тогтоохо;
- бодомжолхо.

Харилсаха шадабари (коммуникативные УУД):

- хэлэлгын зорилгоһоо дулдыдуулан өөрынгөө һанал бодол амин ба бэшэгэй хэлэн дээрэ харуулха;
- хэлэхэ, харилсаха зорилгоһоо үндэһэлэн, хэрэгтэй сагта монолог үг, али диалог хэрэглэжэ шадаха;
- өөрынгөө һанал бодол, һанамжа хэлэжэ, баталжа шадаха
- хүнүүдэй хэлэһые шагнаха, ойлгохо, тиин өөрынгөө һанал бодол хубилгахаяа бэлэн байха;
- ажаябуулга эмхидхэхэдээ, хөөрэлдэжэ, хоорондоо хэлсэжэ, нэгэ һанал бодолдо ерэхэ;
- асуудалнуудыг табиха.

Хоёрдохи классай литературна уншалгын программа удаадахи бүлэгүүдһээ (содержани):

1. Уншаха, шагнаха зохёолнууд
2. Текстээр хүдэлмэрилжэ хэлэлгын мэдэсэ болон шадабари хүгжөөлгэ
3. Зохёохы ажаябуулгын оршон байдалда сэдхэлэй мэдэрэлтэйгээр хандалгын дүршэл баяжуулга болон хүгжөөлгэ.

1. Амар мэндэ, хургуули! (1 ч)
2. Амар сайн, буряад хэлэн! (1 ч)
3. Хэшэгээр баян намар (5 ч)
4. Түрэхэн минии тоонто (6 ч)
5. Хүн болохо багаһаа (8 ч)
6. Үбгэн буурал үбэлнай (8 ч)
7. Буряад арадай аман зохёол (11 ч)
8. Сагаалган – Буряад арадай заншалта хайндэр (6 ч)
9. Айлшан хабар (6 ч)
10. Үхибүүдэй дуратай уран зохёолшод (6 ч)
11. Арадай баялиг – табан эрдэни (5 ч)
12. Литературна онтохонууд (5 ч)

Календарна - тематическа түсэб

№	Тема урока	Кол-во часов	Дата (план)	Дата (факт)	Примечание Причина корректировки
1	Оролто хэшээл."Сентябриин нэгэнэй һайндэр" С.СодномовАмар мэндэ, һургуули!	1	03.09		
2	Амар сайн, буряадхэлэн! "Хэлэмни аман соогоо" Д.Ошоров	1	06.09		
3	"Намарай эхин"Б.Санжин, "Намарай шэнжэ" Ц-Д.Дондокова	1	10.09		
4	"Намарай ой соо"Ч.Цыдендамбаев,	1	13.09		
5	"Галуудай бусалган" Ц-Д.Хамаев	1	17.09		
6	"Хүбүүхэн ба зүгы"А.Тороев,	1	20.09		
7	"Хартаабха" Д.Жалсараев	1	24.09		
8	"Тоонто нютагай һайхан",	1	27.09		
9	"Буряадайм нютагууд" Э.Дугаров	1	01.10		
10	Буряад һайхан уласнай! "Буряад орон" Ц-Ж.Жимбиев	1	04.10		
11	Аглахан уужам Ага нютаг. "Агамни" Ц.Цыдыпова. Ая гангата	1	08.10		
12	Усть - Орда нютаг."Усть - Орда" М.Хамгушкеева	1	11.10		
13	Байгал	1	15.10		
14	Ц.-Д.Дондокова «Хэн һайн. Хэн мууб?», М.Осодоев	1	18.10		
15	"Аша хүбүүн",Д.Жалсаранов	1	22.10		
16	"Хоер нүхэдэй хүсэл",	1	25.10		
17	Д.Ошоров "Улаан тобшо"	1	05.11		
18	А.Мангатханов "Мартамхай Мархай",	1	08.11		
19	Г.Чимитов "һалан һамажаб һамбааша ямаан"	1	12.11		
20	Д.Ошоров "Дохолон хун",	1	15.11		
21	Ж.Балданжабон "Та"	1	19.11		
22	Үбгэн буурал үбэлнай К.Ушинский «Үбэлэй ааша»	1	22.11		
23	Ц-Д.Дондогой Түрүүшын саһан»	1	26.11		
24	Ц.- Д. Дондокова «Саһан хүгжэм»,	1	29.11		
25	Ц-Б.Бадмаев "Саһан"	1	03.12		
26	Г. Бадмаева «Һонирхолтой асуудал»	1	06.12		
27	Г. Бадмаева «Һонирхолтой асуудал»	1	10.12		
28	Б. Бальжинимаев «Ёлкын дуун»,	1	13.12		
29	Д.Ошоров "Боосоогоо алдаһан Булад"	1	17.12		
30	Буряад арадай аман зоһеол. Таабаринууд,	1	20.12		
31	Онһон үгэнүүд	1	24.12		
32	Хошоо үгэнүүд, Жороо үгэнүүд, ёохорой үгэнүүд	1	27.12		
33	Онтохонууд. "Шоные мэхэлһэн шандаган"	1	14.01		
34	Онтохонууд. "Шоные мэхэлһэн	1	17.01		

	шандаган"				
35	"Хулгана тэмээн хоер"	1	21.01		
36	"Мэхэтэй эрэ тахья"	1	24.01		
37	Аргатай түлээшэн	1	28.01		
38	Үгьтэй уншэн басаган	1	31.01		
39	Үгьтэй уншэн басаган	1	04.02		
40	Будамшуу	1	07.01		
41	М.Чойбонов "Сагаан нараар",	1	11.02		
42	Г.Дашабылов "Арбан хоер жэл"	1	14.02		
43	Г.Дашабылов "Арбан хоер жэл"	1	18.02		
44	Ц.Цырендоржиев Сагаалган,	1	21.02		
45	Ц.Цырендоржиев Сагаалган,	1	26.02		
46	Г.Бадмаева Сагаалганай бэлэг	1	28.02		
47	Ц.Цыдыпова "Хабар ерэбэ",	1	04.03		
48	Ж.Зимин "Март",	1	07.03		
49	Ч.Цыдендамбаев "Ургыхан"	1	11.03		
50	Ч.Цыдендамбаев "Ургыхан"	1	14.03		
51	Ц.-Д. Дондогой "Эжымни гамтайхан,	1	18.03		
52	Г.Бадмаева "Бэлэг"	1	21.03		
53	Х.Намсараев "Манай нютаг",	1	01.04		
54	Ц.-Б.Бадмаев "Хонин моорэдэг гү, маарадаг гү",	1	02.04		
55	Б.Абидуев "Муурабагша"	1	04.04		
56	Э.Дугаров "Миний гүлгэн"	1	08.04		
57	Г.Чимитов "Бикосмонавт болохоб",	1	11.04		
58	Ц.Номтоев "Батын убгэн баабай"	1	15.04		
59	Г.Чимитов "Табан хушуу мал",	1	18.04		
60	Ж.Лодой "Тугал"	1	22.04		
61	Унаган, Хурьган, Эшэгэн, Ботогон	1	25.04		
62	Г.Чимитов "Табаннухэд",	1	29.04		
63	Ц.-Б.Бадмаев "Шагайнаадан"	1	06.05		
64	Б.Абидуев "Тэхэ Бабанын түүхэ"	1	13.05		
65	Б.Абидуев " Тэхэ Бабанын түүхэ"	1	16.05		
66	Б.Абидуев " Тэхэ Бабанын түүхэ"	1	20.05		
67	Ф.Цыренжапов "Уран дархан"	1	23.05		
68	Һүүлшын хэшээл	1	27.05		

Багшын ба үхибүүдэй хэрэглэхэ литература:

Б.Б. Батоев «Методическа заабаринууд». Улаан – Үдэ: Буряадай номой хэблэл, 1987.

Д.Д. Ошоров «Методическа заабаринууд». Улаан – Үдэ: Буряадай номой хэблэл, 1987.

Д.Д. Дарижапова «Диктантнуудай ба изложенинүүдэй суглуулбари».

С.Ц. Содномов «Диктантнуудай суглуулбари». Улаан – Үдэ: «Бэлиг», 2006.